

KİŞİLİK ÖZELLİKLERİNİN OLUŞUMUNDA ASTROLOJİNİN ÖNEMİ

THE IMPORTANCE OF ASTROLOGY IN THE FORMATION OF PERSONALITY TRAITS

Doç. Dr. Sevilay USLU DİVANOĞLU

Aksaray Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, Aksaray /
TÜRKİYE, ORCID: 0000-0001-8210-2622

Öğr. Gör. Tuba USLU

Aksaray Üniversitesi, Eski Meslek Yüksek Okulu, Yönetim ve Organizasyon Bölümü,
Aksaray / TÜRKİYE, ORCID: 0000-0002-0103-5454

ÖZET

Astrolojinin öngördüğü psikolojik yapılar çok çeşitlidir. Bu yapılar sosyallik, duygusal istikrar, endişeye yatkınlık, sosyal kabul edilebilirlik, hedonizm, bireysellik, temkinlilik, sosyal vicdan, moda yönelim, atılganlık, bencillik, düşünceli, entelektüellik, esneklik, duyarlılık, can sıkıntısı eğilimi, iyimserlik, kararsızlık, sevecenlik, iddialı, geniş görüşlülük ve eksantriklik gibi boyutları içerir. Bu çalışmada, astrolojik kişilikler ile beş faktör kişilik modeliyle belirlenen özellikler arasındaki ilişkinin incelenmesi hedeflenmiştir. Buradan hareketle astrolojinin kişilik özellikleri üzerindeki etkisi incelenmiştir. Araştırma sonucunda, ateş grubunda olan bireylerin daha fazla sorumluluk boyutunu gösterdikleri görülmektedir. Su grubundaki bireylerin ise uyumluluk boyutlarının yüksek olduğu belirlenmiştir. Hava grubundaki bireylerde dışadönüklük ve açıklık boyutları yüksektir. Elementler (ateş, toprak, hava, su) ile nevrozlar arasında ise anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Anahtar Kelimeler: Astroloji, Kişilik, Burçlar, Kişilik Özellikleri, Beş Faktör Kişilik Ölçeği

ABSTRACT

The psychological structures predicted by astrology are very diverse. These structures are sociability, emotional stability, anxiety predisposition, social acceptability, hedonism, individuality, cautiousness, social conscience, fashion orientation, assertiveness, selfishness, thoughtful, intellectual, flexibility, sensitivity, tendency to boredom, optimism, indecision, tenderness, ambitious, it includes the dimensions of broad vision and eccentricity. In this study, it is aimed to examine the relationship between astrological personalities and the characteristics determined by five factor personality model. For this purpose, the effect of astrology on personality traits was examined. As a result of the research, it is seen that individuals in the fire group show more consciousness dimension. The agreeableness dimension of the individuals in the water group is high. Individuals in the air group have high dimensions of extraversion and openness. There is no significant relationship between elements (fire, earth, air, water) and neuroticism.

Keywords: Astrology, Personality, Horoscopes, Personality Traits, Five Factor Personality Scale

1. GİRİŞ

İnsanlar eski bir tarihi olan astrolojiyi, çeşitli kültürlerde Güneş, Ay ve 12 burçlu gezegenlerin dünyasal olaylar üzerinde etkilerini anlamaya çalışmışlar ve bu pratikleri geleceği önceden tahmin edebilme aracı olarak astroloji adıyla kurumsallaştırmışlardır (Yetkin, 2016: 36).

Astroloji, kişiliğin ve kaderin, doğum anında güneşin, ayın ve gezegenlerin pozisyonu tarafından değiştirilemez biçimde önceden belirlendiği fikri etrafında inşa edilmiştir. Yani, bireylerin burçları doğum sırasında güneşin, ayın ve gezegenlerin hareketinin yıllık yolunu kapsayan dev bir çember olan zodyaktaki güneşin konumu ile belirlenir (Kwak vd., 2000: 95). Astroloji konusunda farklı görüşler olmasına rağmen, astroloji kişinin doğduğu andaki yıldızların konumunu gözlemleyerek kişinin

karakterini ya da kaderini tanımlayan sanat ya da bilim olarak tanımlanır (Mitchell ve Haggett, 1997:115).

Kişilik ise; insanların davranışlarını ve diğer insanlara karşı tepkilerini etkileyen ilk faktörlerden biri olarak değerlendirilmektedir (Tommasel vd., 2015: 814). Kişilik, “bir insanı başkalarından ayıran bedensel, zihinsel ve ruhsal özelliklerin bütünü olarak tanımlanabilir (Köknel, 1985: 19). Her insanın farklı kişilik özelliklerine sahip olması bu kavramın eşsiz olduğunu göstermektedir.

Eysenck (1982), yetişkinlerin doğum tarihleriyle bağlantılı burç özelliklerine ilişkin bilgilerinin sınırlı olduğu konusunda kanıtlar bulmuştur. Ayrıca yetişkinlerin tepkilerinin yine yetişkinlerden etkilendiğini gösteren sonuçlara ulaşmıştır. Ancak ilerleyen zamanlarda yapılan araştırmalar insanların güneş işaretlerinin bilgisinden etkilendiklerini doğrulamıştır (Eysenck ve Nias, 1983; Van Rooij, 1994:987).

238 çift homozigot ve heterozigot ikizleri üzerinde yapılan bir çalışmada, astrolojinin her bir kişiliği ikiz bir çift üzerinde ayırt edici bir özellik olduğu bulunmuştur (Fuzeau-Braesch, 1992: 1141).

Shaughnessy ve diğ.(1990)'nin ise yaptıkları çalışmada, astrolojiye olan inancın daha yüksek dışadönüklük puanları ile ilişkili olduğu sonucuna ulaşmalarına rağmen, içe dönüklük ve dışa dönüklük yapıları için astrolojik işaretler arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. (Shaughnessy vd., 1990:273).

Mayo ve diğ. (1978)'nin yapmış oldukları çalışmada, olumlu ve olumsuz burç işaretleri ile dışa dönüklük/içe dönüklük ve istikrar/ duygusallık özellikleri arasında anlamlı bir ilişki olduğunu bulmuşlardır (Mayo vd., 1978:234).

Snyder (1974), insanların burçlarının olumlu özellikleri ile tanındıklarını ortaya koymuştur. Birçok insan astrolojiye inanmamasına rağmen, burçlarının özellikleri olumlu ve iyi olarak sunulduğunda onlarla tanınıyorlar. Bu anlamda bir kişinin burcu onun aday grubu olarak görülebilir (Snyder, 1974: 579)

2. LİTERATÜR

2.1. Astroloji ve Burçlar

Astroloji antik çağların karanlık ve gizemli bilimlerinden biridir. Genel olarak yıldızlardan ve gezegenlerden hareketle insanların geleceğine ve kaderine yönelik açıklamalar yapmaya çalışır. Ayrıca insan doğarken göğün ve yıldızların konumunun onun karakterine etki edeceği düşünülmüştür (Moore, 2002: 34).

Astrolojinin Mezopotamya'daki Asur ve Babil uygarlıklarında ilk yazılı örneklerinin bulunduğu söylenmektedir (Yıldız, 2014: 131). Astroloji insanın gökyüzü ile ilişkisinin yaşamsal döngüyü anlamlandırma biçimine yaptığı etki kapsamında ortaya çıkmakta ve oldukça eski bir geçmişe sahip olmaktadır (Yıldız, 2014: 131).

Astroloji, gezegenlerin hareketi ile yeryüzündeki hem canlı hem de cansız varlıklarla ilgili olaylar arasında bağlantı kuran bir mantığa dayanmaktadır (John ve Srivastava, 1999:102). Astrolojinin konusu, kişilerin doğum anındaki gezegenlerin konumlarına göre bireysel gelişim aşamalarında etkisinin olabileceği ile ilgilenmektedir (Apaydın,2002:184).

Aynı zamanda astroloji; gezegenler, burçlar ve görünümünden yararlanarak, astrologların bunlara göre yorumlarda bulunmasını sağlar. Ayrıca, her evin, burcun ve gezegenin bir anlamı vardır ve gezegenlerin aralarındaki ilişkiler oldukça önemlidir (John ve Srivastava, 1999:102). Doğum anında gezegenlerin bulunduğu evler tespit edilirse çok önemli bilgiler elde edilebilmektedir (Kanekar ve Mukherjee, 1972:309). Gezegenlerin yapmış oldukları açılar dikkate alındığı zaman dünyada aynı karaktere sahip iki insanı bulmak imkansızdır (Fourie, 1984: 123). Burçlar ve etki alanları Tablo-1’de gösterilmektedir.

Tablo-1: Burçlar ve Etki Alanları

BURÇLAR	TARİHLER	GEZEĞEN	ETKİ ALANI
Koç	21 Mart-20 Nisan	Mars	Fiziksel görünüş,yaşam seyri
Boğa	21 Nisan-21 Mayıs	Venüs	Servet, para
İkizler	22 Mayıs-21 Haziran	Merkür	İletişim, taşınma, aile
Yengeç	22 Haziran-22 Temmuz	Ay	Aile, anne-baba, doğum yeri
Aslan	23 Temmuz-23 Ağustos	Güneş	Eğlence, şans, çocuk

BURÇLAR	TARİHLER	GEZEĞEN	ETKİ ALANI
Başak	24 Ağustos-23 Eylül	Merkür	Spor, fiziksel durum
Terazi	24 Eylül-23 Ekim	Venüs	Evlilik partnerleri, ilişkiler
Akrep	24 Ekim-22 Kasım	Mars	Ölüm ve kayıplar
Yay	23 Kasım-22 Aralık	Jüpiter	Tanrı, gezi, din
Oğlak	23 Aralık-20 Ocak	Satürn	Kariyer, Hırs
Kova	21 Ocak-19 Şubat	Uranüs	Arkadaşlar, sosyal organizasyonlar
Balık	20 Şubat-20 Mart	Neptün	Düşmanlar, esaret, sınırlamalar

(Kaynak: Düztepe,2005:102 ve Mitchell,1995:52)

Gün boyunca, dünya eksenini etrafında dönerken, dünyanın farklı yerlerinde gezegenlerin konumunda bir diğerine göre düşme ve yükselme görülebilir. Yükselen burç doğum zamanında ufukta neyin yükseldiğine bakılarak belirlenir. Yükselen burç bireyin fiziksel bedenini etkiler ve bireyin güneş burcu karakteristiklerini güçlendirip zayıflatabilir (Mitchell,1995:52). Ayın doğum tarihindeki konumunun bilinçaltı düşüncesini etkilediği iddiası da ayrıca önemlidir (Mitchell, 1995:52). Yükselen burçlar bilindiği zaman ve ayrıca doğum anında gezegenlerin konumları da bilindiği zaman kişiler hakkında daha fazla bilgi sahibi olunabilir (Mayo vd., 1978; 232). Yükselen burçlar bir kişinin doğum saatine göre belirlenir ve kişilerin kendi burçlarından daha farklı bir konumdadır (Yıldız,2014:133-134). Kişilerin burç yorumlarına baktıktan sonra genellikle yükselen burç yorumlarına bakmaları da tavsiye edilir. Kişilerin normal burçlarında yer almayan ve anlam veremedikleri özellikleri yükselen burç özellikleri sayesinde anlam kazanmış olur (Yıldız,2014: 134).

Astroloji aracılığı ile iletişim kurulan insanların kişiliği ve karakteri saptanabilir veya diğer insanların ne hissettiği, ne düşündüğü ve nasıl davrandığı konusunda fikir yürütülebilir. Bu durum, hem diğer insanları hem de hayatı daha ilginç hale getirebilmektedir. Ayrıca insanlar,astroloji özelliklerine göre diğer kişilerin karakterlerine ve kişilik farklılıklarına göre daha hoşgörülü davranabilirler (Rhee vd., 1995: 145). Bireyler doğum haritalarında ortaya çıkan burçlarla güçlü oldukları yönlerinin ve kabiliyetlerinin farkına varabilirler. Bu da bireylerin karşılıklarına çıkan fırsatları değerlendirmelerine imkan tanır. Ayrıca doğum haritaları bireylerin zayıf yönlerini görmeyi sağlayarak ve ayrıca maruz kalabilecekleri tehlikelerden en düşük düzeyde etkilenme konusunda daha duyarlı olmalarını sağlayacaktır (Tedlock, 2001: 192).

Astrolojik bir burç ile ilgili belirli özellikler, 12 burcun herhangi birinde doğan insanların doğuştan belli kişilik özelliklerine sahip olduğunu varsayar (Jung, 1961: 277). Jung (1961), insan davranışlarındaki çok belirgin tesadüfi değişimlerin, insanların yaşam tarzlarına yaklaşma biçimlerindeki bazı temel farklılıklar nedeniyle, aslında düzenli ve tutarlı olduğunu ileri sürmektedir. Burçlara bakılarak bir kişi hakkında oldukça fazla bilgi elde edilebilir (Fourie, 1984:122). Burç yorumlarının insanların hayatlarındaki bazı kararlarında ön plana alınması Eric Fromm'un " marketten alınan kimlik" benzetmesini akla getirmektedir (Yıldız, 2014:133). Astroloji kişilere ilk olarak temel özellikleri belirlenmiş ve kabul edilmeye oldukça müsait hazır kimlikler sunmaktadır. Örneğin; Aslan burcu lider, Terazi burcu dengesiz, Koç burcu ise inatçıdır. Doğum tarihi gibi kesin ve somut verilere dayanarak ortaya çıkarılan burçlardaki özellikler bireylere birer hazır kimlik sunarak " marketten satın alınan kimlik" benzetmesine uygun olurlar (Yıldız, 2014:133). Astroloji; ekonomik planlar yapmak, tatil rotası çıkarmak, diyet türleri belirlemek, karakter analizi yapmak, tarz oluşturmak gibi insanların günlük hayatlarının içinden gelen ve her an karşılaşılabilecekleri durumlarda kullanıldığı için insanlar tarafından daha çok ilgi görmektedir (Yıldız, 2014:129).

Her bir burcun kendi bireysel karakteristikleri vardır veya onu diğerlerinden ayıran özelliklere sahiptir. Güneş burçları aynı zamanda genel eğilimlerine göre üçlü ve dördü gruplar altında toplanabilir. Üçlüler diğer adıyla elementler olarak bilinenler burçların belirgin doğasını belirtir. Ateş, toprak, hava ve su olmak üzere dört tane üçlü vardır. Bir de ortak özelliklere sahip olmak üzere kardinal, sabit ve değişken şeklinde üç tane dördü vardır (Mitchell,1995:53). Üçlüler dört geleneksel karaktere karşılık gelmektedir ve Tablo-2'de gösterilmektedir.

Tablo-2: Üçlü Burçlar ve Karakteristikleri

Üçlüler	Karakteristikler
Ateş (Koç, Aslan, Yay)	Coşku, ilham
Toprak (Boğa, Başak, Oğlak)	Pratik yetenek, denge
Hava (İkizler, Terazi, Kova)	Entelektüel yetenek
Su (Yengeç, Akrep, Balık)	Sezgi, duyarlılık

(**Kaynak:** Mitchell, 1995:53)

Ateş burçları coşkulu, hevesli, güçlü ve dürüsttür. Kendilerine inançları yüksektir (Çelik,1994:30). Koç, Aslan ve Yay burçlarını içerirler. Ateş burçlarının aksine Boğa, Başak ve Oğlağı içeren toprak grubu tipik olarak durağan, pratik ve negatiftirler. Enerji ve coşku gibi özellikler eğlence sektörüne katılım olasılığını ölçmeyle ilgili olabilir. Bu karakteristikler burçların atletizm veya fitnese yatkın olduklarını tahmin etmede yardımcı olabilir (Mitchell,1995:52). Aynı zamanda canlı,zeki ve kuşkuludurlar (Çelik, 1994:31-32). En entelektüel, iletişimsel güneş burçları olarak bilinen İkizler, Terazi ve Kova hava grubundadır (Mitchell, 1995:53).Hava grubundaki burçlar, kararsız, konuşkan, gözlemci, fikir alışverişini seven, mesafeli,soru soran ve neseldirler (Çelik,1994:32). Son olarak su grubundaki Yengeç, Akrep ve Balık duygusal, hassas ve negatif olma eğilimindedirler (Mitchell, 1995: 52-53). Koruyucu, gizemli, duygusal, kolay incinen, duyarlı, uyumlu, pasif, bağımlı ve kol kanat geren kişilerdir (Çelik,1994:33).

Burçlar ayrıca kardinal, sabit ve değişken olarak adlandırılan üç gruba ayrılırlar. Temkinli oldukları bilinen sabit burçlar; Boğa, Aslan, Akrep ve Kovadır. İkizler, Başak, Yay ve Balık ise değişken burç grubundadırlar ve adapte olabilme özellikleriyle bilinirler (Mitchell, 1995:53).

Tablo-3: Dörtlü Burçlar ve Karakteristikleri

Dörtlüler	Karakteristikler
Kardinal (Koç, Terazi, Yengeç, Oğlak)	Dışa dönük doğa
Sabit (Boğa, aslan, Akrep, Kova)	Sabit fikirlilik
Değişken (İkizler, Başak, Yay, Balık)	Esnek doğa

(**Kaynak:** Mitchell ve Haggett,1997:53)

Aynı üçlü grupta doğan bireylerin bir arada iyi bir şekilde çalışacaklarına inanılır. Aksine aynı dörtlü grupta doğan insanların bir arada çalışmaları zor ve sorunludur. Bu durum aynı zamanda boş zaman endüstrisini ve takım bazlı etkinliklere katılımın belirlenmesinde yönetim geliştirme uygulamalarını da etkilemektedir. Yüksek düzeyde aktiviteyi karakterize eden Koç, Terazi, Yengeç ve Oğlak boş zaman etkinliklerinde yer almaları sağlanmalıdır (Mitchell, 1995:53).

Bir anlamda, bir kişinin taşıdığı bazı kişisel özellikleri onun burç özellikleriyle eşleştirilmektedir. Örneğin; Michael Schumacher ve John McEnroe gibi başarılı sporcu kadınlar, bu özelliklerinden dolayı koç burcu grubunda değerlendirilmektedir (Mitchell ve Haggett, 1997: 121). Bazı burçların genel özellikleri ortak bir grubu en iyi şekilde temsil edebilir. Pek çok insan astrolojiye inanmadığını iddia etse de, çoğu insanın burçların olumlu özelliklerine sahip olduğu ve genellikle bu özelliklerle özdeşleştikleri görülmektedir (Van Rooij, 1994:987).

Her bir burcun kişilik özellikleri belirlenerek daha kesin kişilik tanımlamaları yapılabilir.

2.1.1. Koç (21 Mart-20 Nisan)

Koç, ilk güneş burcudur ve Zodyak yılının başlangıcını haber verir. Pozitif bir burçtur ve Mars tarafından yönetilen ateş ve kardinal burç grubuna dahildir. Zariftirler ve iyi bir duruşa sahiptirler. Kendilerinden emin, hızlı, fiziksel ve zihinsel olarak yeteneklidirler. Güneş Koçtayken doğan bireyler cesur, enerjik ve iddialıdır. Koç insanları bağımsız, istekli ve hedeflerini gerçekleştirmede öncüdürler. İstediklerini yapmak için manipülatif olabilirler. Yollarına engel koyan kişilere karşı agresif ve duyarsız olabilirler. Koçlar ilk olmayı severler ve hayata karşı tutumları karmaşık değildir. Küçük detaylar veya problemlerle uğraşmazlar. Diğerleri küçük ayrıntılarla uğraşmaya istekli olduklarından Koçlar daha çok şeyi başarabilirler. Rakiplerinin gerisinde kalmaktan nefret ederler ve sürekli ilerlemeyi denerler.

Başkalarının fikirleriyle çok ilgilenir ve sosyal baskılardan etkilenme eğilimindedir. Koç altında doğanlar doğrudan görüşlerini dile getirip adaletsizlikle savaşırlar (Mitchell, 1995:53).

2.1.2. Boğa (21 Nisan- 21 Mayıs)

Zamanını birşeyler alarak geçirmekten hoşlanırlar. Çok sabırlıdırlar ve keyiflidirler, melodik bir sese sahiptirler. İşleri sorunsuz bir şekilde ilerlediği zaman yumuşaktırlar ama işleri karışınca kışkırılırlar ve öfkeli olurlar. Hatta çok öfkeli olduklarında onları yatıştırmak zordur. Tedbirli ve yapıcıdırlar ama çok orjinal değillerdir. Başkaları tarafından gidilen kabul edilmiş ve güvenilir yolları izlemeyi tercih ederler. Dikkatlerinin ve sağduyularının inatçılığa dönüştüğü zamanlar vardır. Bu inatçılık aşırı derecede olduğunda cansıkıcıdır. Kararlı, sağlam, kendine güvenen ve ısrarcıdırlar. İsteklidirler ve planlarının gerçekleşmesi için uzun bir süre beklerler. İçten gelen bir rahatlık ve huzura sahiptirler. Fiziksel zevkler onlar için büyük ilgi görür. Doğada barışı, huzuru ve güzelliği severler. Eğlendiren oyun ve uğraşları, güzel kitapları, müziği ve sanatı severler. Mükemmel dayanıklılık gücüne ve sağlam bir maddi değer anlayışına sahiptirler. Ani değişiklikler olmadığı ve güvenlik nihai hedef olduğu sürece sert ve düzenli, sistemli bir çalışan olabilirler. Tamamen güçlerinin farkında, sahiplenici, sevecen ve duygusaldırlar (Hamilton,2001:901).

2.1.3. İkizler (22 Mayıs-21 Haziran)

İkizlerin çift kişiliğini ve değişken doğasını vurgulamak için ikizler sembolü kullanılır. İkizler Merkür tarafından yönetilen, hava grubuna ait pozitif bir burçtur. Çok yönlü, esprili ve açık bir karaktere sahiptir. Entelektüel bir burç olarak hayallerini ve sezgilerini kurnazca kullanır. Ayrıca etkileyici ve meraklıdırlar. Huzursuz doğaları onları kararsız ve döneke yapabilir. Fikirlerini değiştirmeye olan eğilimleri nedeniyle ikiyüzlü olarak sınıflandırılabilirler. İkizler iyi bir mizah anlayışı olan dil ustası olarak kabul edilir. Genellikle bir acelenin içindedirler. Kendilerine verilen görevleri yarım bırakmaya eğilimlidirler. En temel özellikleri rasyonel ve mantıklı olmalarıdır. Rasyonel olmadıklarını düşündüklerinde hislerine güvenmezler (Mitchell, 1995:54).

2.1.4. Yengeç (22 Haziran-22 Temmuz)

Yengeç ay tarafından yönetilen, su grubunda ve kardinal burçtur. Yengeçler hassas, duygusal, alçakgönüllü ve kötümserdirler. Yengeçler güçlü görünmek için sert dış kabuklarını kullanırlar ve başkalarına taviz vermezler. Sabırlı, sempatik ve evcil insanlardır. Alıngandırlar ve sebepsiz yere huysuzluk yapabilirler. Üzülmeye ve duygusal dengesizliklere eğilimlidirler. Sanatsal ve yaratıcı olabilirler (Mitchell, 1995:54).

2.1.5. Aslan (23 Temmuz- 23 Ağustos)

Aslan güneş tarafından yönetilen, ateş grubunda, sabit ve pozitif bir burçtur. Aslan kendi krallığı üzerinde kontrol elde etmeye çalışan hükümdar kralı belirtir. Aslanlar otorite elde etmek ve liderlik için güçlü zeka ve akıllarını kullanırlar. En temel özellikleri yaratıcı ve hayat dolu olmalarıdır. Fakat komutacı özellikleri nedeniyle Aslanlar diğerlerini küçümserler. Kibirli ve üstün görünebilirler. Hem cömert hem de güvenilir olabilirler. Aslanların bütün zihinsel ve fiziksel hareketleri kontrol altındadır ve hesaplanmıştır. Hayattan mümkün olduğunca çok şey kapmak isterler. Genellikle hırslıdırlar ve daha iyi bir yaşam tarzına sahip olmak için heveslidirler (Mitchell, 1995:54).

2.1.6. Başak (24 Ağustos- 23 Eylül)

Başak Merkür tarafından yönetilir, toprak grubunda, değişken ve negatiftir. Sistemli ve çalışkandırlar. Mantıklıdırlar ve yeni fikirleri dikkatlice düşünürler. Kalabalık ortamlarda kendini rahat hissetmez. Cömert, güvenilir, samimi ve israfa karşı hoşgörüsüdür. Sağlıklarına ve bedenlerine düzgün beslenerek dikkat ederler. Çok meşgul ve aktiftirler. Onlar için oturmak ve rahatlamak çok zordur. Çok büyük bir görev duyguları vardır ve eğer başkaları için birşeyler yapmayı görev olarak kabul ederlerse fedakarlıkta bulunurlar. Kendilerinden ne istenilirse her zaman onu yaparlar (Mitchell, 1995: 54-55).

2.1.7. Terazi (24 Eylül-23 Ekim)

Hayatlarında huzuru, güzelliği ve uyumu severler. Şanslıdırlar. Angarya veya herhangi bir kirli işten hoşlanmazlar. Alçakgönüllü, sanata eğilimli, düzenli ve özeldirler. Sanatı, eğlenceyi ve tüm kültürel zevkleri severler. Çok uysaldırlar ve doğuştan barışçıdırlar. Özünde bir mükemmeliyetçidir ve bir kavga ortamında bulunduğu tamamen mutsuzdur. Herşeyde huzur, barış ve uyum isterler.

Arkadaşlarına ve dostlarına karşı duyarlıdır. Özellikle de eşlerine ve iş ortaklarına karşı hassaslardır. Dengeli ve genellikle cazibeli olduğu bilinir. Sanata ya da müziğe eğilimli olabilirler. Genellikle eğlenceli sosyal etkinliklerin olduğu ortamlarda bulunurlar. Keyifli yapıları ve neşeli görünüşleriyle sosyal başarıdan zevk alırlar (Hamilton, 2001:900).

2.1.8. Akrep (24 Ekim-22 Kasım)

Akrepler yoğun, tutkulu ve iddialı olarak görülürler. Akrep, Mars tarafından yönetilen su grubunda, sabit ve negatif bir burçtur. Onu güçlü yapan kendine olan güvenidir. Hırs onu agresif yapabilir. Güçlü bir karaktere sahiptir ve amaçlarına ulaşmada kararlıdır. Sıkılmaya eğilimlidir ve iyi bir hayat yaşayan birini kıskanırlar. Aşırıya kaçma eğilimindedirler. Bu nedenle onları belirli eşyaların pahalı alıcıları olarak bulabiliriz (Mitchell, 1995:55).

2.1.9. Yay (23 Kasım-22 Aralık)

Yaylar özgür olmaktan hoşlanan aktif maceracı bir burçtur ve bu durum onların dikkatsiz olmasına yol açar. Jüpiter tarafından yönetilen ve simgesi ok olan burç, ateş grubunda değişken ve pozitifdir. Neşeli, yaratıcı, meraklı, gürültülü ve açık hava sporlarından hoşlanan bir burçtur. Seyahat takıntısı ve açık havada dışarı çıkma arzusu yayları açıkhavadaki boş zaman etkinliklerine yönelir. Tekrardan nefret ederler ve farklılıklara ihtiyaç duyarlar. Yüksek eğlence hissine sahiptirler (Mitchell, 1995:55).

2.1.10. Oğlak (23 Aralık-20 Ocak)

Kardinal ve toprak grubundadır, Satürn tarafından yönetilmektedir. Bu nedenle pratik ve tedbirli doğası vardır. İleri görüşlü, sakin, ciddi ve otoriteye saygılıdır. Bir Oğlağın gizli bir şekilde hırslı olması mümkündür. Oğlağın içine kapanık fakat hırslı doğası onu tutumlu veya cimri yapabilir. Kararlıdır fakat her kararlarında riski minimize etmek için çok dikkatli şekilde değerlendirme yaparlar. Soğukkanlı olma eğilimindedirler ve tamamen duygusal davranmazlar (Mitchell, 1995:55).

2.1.11. Kova (21 Ocak-19 Şubat)

Kovayı temsil etmek için su taşıyıcısı sembolü kullanılır. Toprak grubunda ve sabit olan burç insani bir doğaya sahiptir. Yaratıcı ve orjinal olarak düşünülürler. Yenilikçi ve son derece zekidirler, düşünce için muazzam bir zihne ve kapasiteye sahiptirler. Dürüst ve sevimli olduklarından popülerdirler fakat inatçı olabilirler. Bireyseldirler ve genellikle herşeye muhalif olma eğilimindedirler. İnatçı ve tahmin edilmez olarak görülürler (Mitchell, 1995:56).

2.1.12. Balık (20 Şubat- 20 Mart)

Zodyak yılının son burcudur. Yıl pozitif olan Kovayla başlarken negatif olan Balıkla biter. Balık burcu, su grubundadır ve değişkendir. Bu burçta doğanların sempatik, kibar ve hassas oldukları düşünülür. Çekingen, çabuk etkilenen, belirsiz ve duygusal olabilirler. Balıklar zodyağın şairleridir ve kolaylıkla duygularını ifade ederler. Kendilerini aldatma ve başkalarına yalan söyleme eğilimindedirler. Özgüven eksikliği yaşarlar ve başkalarına yardım ederek bunun üstesinden gelmeye çalışırlar (Mitchell, 1995:56).

2.2. Kişilik ve Kişilik Özellikleri

Kişilik, bireysel davranışların ve bireysel farklılıkların temel nedenidir (Whitworth, 2008:923). Sayısız teori, biyolojik gelişmelere ve kişisel deneyime bağlı olarak kişilik gelişimini açıklamaya çalışır. Bu teoriler, insanları ortak yönlere ve farklılıklara, eşsizliğe ve tutarlılığa göre kategorilere ayıran ve insan davranışını neyin motive ettiğini tanımlamaya çalışan kişilik faktörleri ve özelliklerine odaklanır (Schober, 2001: 78)

Kişilik; düşüncelerin, davranışların ve duyguların farklı durumlar içinde ifade edilen örneklerine dayanmaktadır. Kişiliğin en iyi anlaşılabilir ögesi bir bireyin diğer bireylerden bazı durumlarda sürekli farklı davranmasıdır (Petrovay,2008:20).

Kişilik özellikleri ve duyguları o kadar sıkı bağlanmışlardır ki, çoğu zaman bir kişilik envanterinde bulunan bir ruh hali ölçüsündeki maddeleri ayırt etmek zordur (McCrae ve Costa, 1991:227).

Bir bireyin farklı durumlarda sergilediği tutumlar veya tepkiler de kişiliğin bir ifadesidir (Bovee vd., 1995:122). Kişiliğin genel olarak kalıtımsal ve çevresel etkenlerin bir etkileşimi veya sonucunda ortaya çıktığı görülmektedir (Robbins ve Judge, 2011:135).

2.2.1. Kişilik İle İlgili Kavramlar

Bireylerin kişiliği; mizaç, karakter ve zeka bileşenleriyle oluşmaktadır (Cloninger, 1987:589; Cloninger vd.,1993:980). Bu nedenle kişilik; mizaç, zeka ve karakter ile iç içedir (Nettle, 2007:102).

Karakter, çocukluk döneminden itibaren kişinin içinde bulunduğu toplum yapısının değerleri ile şekillenmektedir (Krentschmer, 1954: 18). Karakter kişiliğin ahlaki yönünü belirler ve birtakım çevresel etkenlerin benimsenmesi ile gelişen ve kişiliğin tutarlı, sürekli ve kalıplaşmış özelliklerini göstermek için kullanılan bir kavramdır (Tatlıoğlu, 2013:131). Tatlıoğlu (2013) , Allport'un " Karakter, kişinin davranışlarının değerlendirilmesinde gözönüne alınan törel standartlar ve değerler sistemi " olduğunu aktarmıştır.

Diğer bir tanıma göre karakter; çevrenin ve yetiştirilmenin etkisi altında gelişmiş, öğrenilmiş tutumlardır. Bu nedenle zamanla değiştirilebilecek özellikleri içermektedir (Akiskal vd, 1983:803). Karakter, kavramsal öğrenmeye dayanmaktadır ve soyutlaştırma süreçlerine karşılık gelmektedir (Arkar vd., 2005: 191).

Mizaç ise, kişilerin duygusal yaşamlarına ait neşelenme, çabuk kızma, öfkelenme gibi özellikleri olarak tanımlanmaktadır (Tatlıoğlu, 2013:131). Mizaç, duygulara dayalı becerilerin ve alışkanlıkların bütünleştirilmesinin altında yatan duyumsama, bağlantı kurma ve motivasyon süreçlerine karşılık gelmektedir (Arkar vd., 2005:191). Başka bir ifadeyle; mizaç kişiliğin duygusal yönünü açıklar ve bireylerin duygusallık ve hareketlilik özelliklerini temsil eder (Tatlıoğlu, 2013:131).

Zeka, kişinin belirli ilişkileri kavrayabilme, algılayabilme, analiz edebilme ve sonuca varabilme gibi özelliklerdir (Tatlıoğlu, 2013:132).

2.2.2. Kişiliği Etkileyen Faktörler

Biyolojik ve genetik faktörler; bireylerin psikolojilerinde oldukça etkilidir. Çevrenin fiziksel özelliklere verdiği tepkiler, bireylerin kişiliğinde belirleyici rol oynamaktadır(Parlak ve Sazkaya,2018:150). Genetik bilimi alanında yapılan çalışmalar değerlendirildiği zaman, bir bireyi diğer bireylerden ayıran özelliklerin büyük bir kısmının genetik miras yoluyla açıklanabildiği görülmektedir (Penke vd.,2007:507). Çevrenin uzun yada kısa olmak, şişman ya da zayıf olmak, farklı ten ve göz renklerine sahip olmak gibi fiziksel özelliklere verdiği tepki, bireylerin kişilikleri üzerinde farklı etkiler gösterir. Başka bir deyişle, bireylerin kişiliğinde çevrenin fiziksel özelliklere verdiği tepkiler belirleyici rol oynayabilmektedir (Parlak ve Sazkaya,2018:150).

Ailesel faktörler; kişilik alanında yapılan çoğu araştırmaların sonuçlarına bakıldığı zaman, çocuklarda gözlemlenen kişilik özelliklerinin oluşmasında yetiştiği aile ortamından etkilendiği anlaşılmaktadır (Hoffeditz, 1934:214). Bireylerin ilk karşılaştığı sosyal çevre aile olduğu için, bireyler çoğu sosyal değeri ve kendilerine özel bazı davranışları ebeveynlerini gözlemleyerek oluşturduğundan bireylerin kişiliğinin oluşmasında yetiştikleri aile ortamının etkisi oldukça fazladır (Parlak ve Sazkaya, 2018:150).

Coğrafi ve fiziki faktörler; bireyin kişiliğinin oluşmasında doğduğu ve büyüdüğü çevre etkilidir. Bireyin kişilik özelliklerini doğa, iklim ve yaşanılan yerin fiziki şartları etkileyebilmektedir (Parlak ve Sazkaya, 2018:150). Kişilerin sürekli yaşadıkları yerin dışına göç etmeleri ve orada yaşamaya başlamaları da bireylerin kişilik özelliklerini etkileyebilmektedir. Özellikle bireylerin göç ettikleri yerlere uyum sağlama sürecinde yaşadıklarının bu duruma önemli bir etkisinin olduğu yorumlanmaktadır (Pihl ve Caron, 1980: 190).

Sosyal ve kültürel faktörler; McCrae ve arkadaşlarının (2000) yaptıkları çalışmaların sonuçlarına göre kültür, bireylerin kişiliğinin oluşumu ve gelişimi üzerinde belirli bir etkiye sahiptir (Roach,2006:80-81). Bireyler buldukları toplumun kültürel değerlerini seçme şansına sahip olmadıkları için toplumun kültürel özelliklerini olduğu gibi kabullenirler. Bireylerin kişiliğinin en çok etkilendiği faktörlerden biri toplumdur (Parlak ve Sazkaya,2018:150).

2.3. Beş Faktör Kişilik Modeli

Kişiliğin beş faktörlü modeli ilk olarak Tupes, Christal ve Norman tarafından doğal dil sıfatlarının çalışmalarında tanımlanmıştır (McCrae ve Costa, 1991:227). Beş faktörlü kişilik modeli, bireylerin kendilerini ve başkalarını tanımlamaları için geliştirilmiş açık, net ve güçlü bir model olarak ortaya çıkmıştır (John ve Srivastava, 1999:105). Çok sayıda kişilik özelliği zaman içinde psikologların

dikkatini çekmesine rağmen kişilik araştırmacıları arasında kişilik çalışması için kapsamlı bir yapı sağlayan beş faktör modeli, kendi başına bir kişilik teorisinden ziyade kişiliğin bir taksonomisini temsil eder (Bono vd., 2002:1318).

Beş faktör kişilik modeli, kişiliğin beş farklı bağımsız boyuttan oluştuğunu ve bu boyutların bireysel farklılıklara çalışma konusunda önemli bir sınıflandırma sağladığını ortaya koymaktadır (Ötken ve Cenkeci, 2013:43).

Bugüne kadar geliştirilen kişilik modelleri içerisinde beş faktör kişilik modelinin yaygın bir şekilde kabul edilmesinin nedeni; modelin kişiliği tanımlamakta geçerli ve güvenilir olduğunun bilimsel olarak kanıtlanmış olması ve bireylerin kişilik özelliklerini tanımlayabilmek için belirlenen ifadelerin faktör analizi sonucu geliştirilmesiyle elde edilen ölçek türü olmasıdır (Hougman, 2001: 269). Beş faktör kişilik modeli temeline dayalı geliştirilen envanter beşli likert ölçekle hazırlanan 44 maddeden oluşmaktadır.

2.3.1. Açıklık (Openness)

Duyarlı, analitik, yaratıcı ve başka görüşlere açık olanlar yüksek puan alırken tutucu, ilgisiz, geleneksel ve gerçekleri savunanlar ise düşük puan alırlar (Somer ve Goldberg, 1999:435). Hayal gücü yüksek, güzel duygulara sahip, hareketli, idealist ve entelektüellerdir (Costa ve McCrae, 2000:21.) Macerayı, sıradışı fikirleri, merakı ve çeşitli deneyimleri severler (Patrick, 2010:241).

2.3.2. Sorumluluk (Consciousness)

Sorumluluk bilinci, başarı için çaba, güven ve düzen gibi kişilik özellikleri sorumlulukla doğrudan ilgilidir ve sabırlı bir şekilde hareket eden bireyler sıkılmazlar. Aynı zamanda bu kişiler hedefleri doğrultusunda plan yaparak başarı sağlarlar (Perry, 2003:9). Titiz, sistemli, hırslı, azimli ve başarılı olanlar yüksek puan alırken; dikkati kolay dağılan, plansız, düzensiz ve erteleyenler ise düşük puan alırlar (Somer ve Goldberg, 1999:435). Disiplinli, temkinli ve yeteneklidirler (Costa ve McCrae, 2000: 21).

2.3.3. Dışadönüklük (Extraversion)

İletişim kurmayı seven, kendini ifade etmekten çekinmeyen, dikkat çekici, sıcak, sevecen, enerji dolu, pozitif düşünen, heyecan yaşamaya istekli, hareketli ve fırsatları geri çevirmeyen kişilerdir (Costa ve McCrae, 2000:5). Heyecan arayan, cana yakın, baskın, enerjik ve neşeli olanlar yüksek puan alırken, yalnızlığı tercih eden, sakin, içe dönük ve mesafeli olanlar ise düşük puan alırlar (Somer ve Goldberg, 1999:435).

2.3.4. Uyumluluk (Agreeableness)

Uyumlu, güvenilir, fedakar, yardımsever ve başkalarının ihtiyaçları doğrultusunda hareket eden kişilerdir (Bono vd.,2002:1318). Dürüst, terbiyeli, güvenilir, saygılı, arkadaş yanlısı, yardımsever, cömert, fedakar, uysal ve alakgönüllüdürler (Thomas,2005:26; Costa ve McCrae,2000:21). Anlayışlı, alçakgönüllü, samimi ve işbirliğine inananlar yüksek puan alırken, rekabetçi, şüpheli, inatçı ve dik başlı olanlar ise düşük puan alırlar (Somer ve Goldberg, 1999: 435).

2.3.5. Nevrotiklik- Duygusal Denge (Neuroticism)

Duygusal sıkıntı yaşayan, kaygılı, duyguları aşırı değişiklik gösteren, tedirgin, sıkıntılı ve güvensizdirler (Deniz,2011:99). Düşüncesiz, sinirli, kırılğan ve ruhsal çöküntü yaşayan bireylerdir (Costa ve McCrae, 2000:21).

3. ARAşTIRMANIN METODOLOJİSİ

3.1. Araştırmanın Amacı ve Kapsamı

Bu çalışmanın amacı, bireylerin burçları ile kişilik özellikleri arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Astrolojik açıdan, bireylerin doğdukları güne göre sahip oldukları burçlar ve yükselen burçlar, belirli kişilik özelliklerini temsil etmektedir. İnsanlar tarih boyunca astrolojiye ilgi duymuşlar ve doğum tarihlerine göre belirlenen burçlarının kişilik özellikleri üzerindeki etkilerini öğrenmeye çalışmışlardır. Bu konuda yapılan bilimsel çalışmalar özellikle de burçlarla kişilik kuramları arasındaki ilişkileri ele alan çalışmalar yok denecek kadar azdır. Bu nedenle bu konuda literatüre katkı sağlamak amaçlanmıştır.

Çalışmada bireylerin, beş faktör kişilik modeli ile belirlenen özelliklerinin astrolojik özellikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır.

3.2. Veri Toplama Yöntemi

Araştırmanın amacına yönelik veri toplama yöntemi olarak beş faktör kişilik envanterine ait anket yöntemi kullanılmıştır. Anketin 7 soruluk bölümünü kişisel bilgi formu, 44 soruluk bölümü ise kişilik özelliklerini belirlemeye yönelik ifadelerdir. Kişilik özellikleri anket sorularında ise John vd.(1991) 'ne ait 44 soruluk Büyük Beş Envanteri kullanılmıştır. Çalışmaya ait örneklem tesadüfi seçilmiş olup 714 kişiden oluşmaktadır. Ancak 3 kişinin kişilik özellikleri ölçek sorularına vermiş oldukları yanıtlar boş olduğu için değerlendirmeye alınmamıştır ve analizler 711 kişi üzerinden yapılmıştır.

3.3. Verilerin Analizi

Araştırmaya katılan kişilerin vermiş oldukları cevaplar doğrultusunda elde edilen veriler, SPSS 25 istatistik paket programına aktarılmış ve analiz edilmiştir. Tanımlayıcı istatistikler, Hotelling T-Kare testi, Faktör analizi ve Regresyon analizi yapılmıştır.

3.4. Araştırmanın Geçerlilik ve Güvenilirlik Sonuçları

Katılımcıların anket sorularına verdikleri cevaplar doğrultusunda güvenilirlik analizi yapılmıştır. Güvenilirlik analizi sonucunda Cronbach's Alfa değeri 0,748 bulunarak güvenilir olduğu belirlenmiştir. KMO değeri ise 0,862 ile veri setinin geçerliliği ve faktör analizine uygunluğu tespit edilmiştir.

4. İSTATİSTİKSEL ANALİZLER VE BULGULAR

4.1. Demografik Bulgular

Katılımcıların %64,4'ü kadın, %35,6'sı ise erkeklerden oluşmaktadır. Dünya Sağlık Örgütü'nün 2017 yılında belirlemiş olduğu yeni yaş aralıklarına göre anketi cevaplayan bireylerin % 8,5'i 0-17 yaş grubuna girerken, % 90,2'si 18-65 yaş grubuna, % 1,3'ü ise 66-79 yaş grubuna girmektedir. Ayrıca anketi cevaplayanların % 58,8'i üniversite mezunu, %18,9'u lise, % 9'u yüksekokul, % 6,7'si ilköğretim, % 6,6' s'ı ise lisansüstü mezundur Ankete cevap veren kişilerin % 52,5'i bekâr, %47,5' i ise evlidir. Üçlü burç grubunda olan bireylerin % 28,3'ü ateş (Koç, Aslan, Yay) burcu, %24,2'si toprak (Boğa, Başak, Oğlak) burcu, %24,1'i su (Yengeç, Akrep, Balık) burcu ve %23,4'ü ise hava(İkizler, Terazi, Kova) burcudur. Üçlü yükselen burcunda olan bireyler ise; % 25,2'si ateş (Koç, Aslan, Yay) burcu, %27,7'si toprak (Boğa, Başak, Oğlak) burcu, %26,6'sı su (Yengeç, Akrep, Balık) burcu ve %20,4'ü ise hava(İkizler, Terazi, Kova) burcudur.

Tablo-4: Demografik Bulgular

		Frekans	Oran
Cinsiyet	Kadın	460	64,4
	Erkek	254	35,6
Yaş	0-17	61	8,5
	18-65	644	90,2
	66-79	9	1,3
	80-99	0	0
Eğitim Düzeyi	İlköğretim	48	6,7
	Lise	135	18,9
	Yüksekokul	64	9,0
	Üniversite	420	58,8
Medeni Durum	Lisansüstü	47	6,6
	Evli	339	47,5
	Bekar	375	52,5
Üçlü Burç	Ateş	202	28,3
	Toprak	173	24,2
	Hava	167	23,4
Üçlü Yükselen Burç	Su	172	24,1
	Ateş	180	25,2
	Toprak	198	27,7
	Hava	146	20,4
TOPLAM	Su	190	26,6
		714	100

4.2. Hotelling's T-Kare Testi

Kişilik özellikleri ölçeğinde maddelerin ortalamalarının eşitliğini test etmek amacıyla Hotelling's T-Kare testi yapılmıştır.

Tablo-5: Hotelling's T-Kare Testi

Hotelling T-Kare Değeri	F-Değeri	Serbestlik Derecesi-1	Serbestlik Derecesi-2	Anlamlılık
2205,445	39,514	43	671	,000

H_0 : Anket soruları arasında anlamlı farklılık yoktur.

H_1 : Anket soruları arasında anlamlı farklılık vardır.

Teorik olarak Hotelling's T-kare testi sonucunda anket soruları arasında homojenlik beklenmektedir. Fakat bu anket ile kişilerin kişilik özelliklerini etkileyen değişkenlerin belirlenmesi amaçlandığı için, ankette bulunan soruların herbirinin kişiler tarafından aynı şekilde algılanması istenen bir durum değildir. Beş faktör kişilik ölçeğinin temelinde kişiler arası farklılıklar olduğu için, sorular arası homojenlik istenmeyen bir durumdur. Test sonucunda ise 0,05 anlamlılık düzeyinde anket soruları arasında homojenlik olmadığı görülmektedir. Bu durum ise anket sorularının bireyden bireye farklılık gösteren kişilik özelliklerinin etkisinin farklılaştığını, her kişinin soruları farklı kişisel yaklaşımla cevaplandığını ve daha doğru sonuç vereceğini göstermektedir.

4.3. Faktör Analizi

Çalışmamızda elde etmiş olduğumuz sonuç 0.862 ve 0.80-0.89 aralığında olduğundan örneklem hacmi uygunluğunun çok iyi olduğu ve Barlett Küresellik testinin $p < 0.001$ ile geçerli olduğu görülmektedir. KMO testi sonucuna göre verilerin faktör analizi için uygun olduğu görülmektedir.

Tablo-6: KMO Bartlett Küresellik Testi Sonuçları

KMO Bartlett's Testi	
Örnekleme yeterliliği ölçümü	0,862
Yaklaşık Kikare	8860,818
Serbestlik Derecesi	946
Anlamlılık	,000

Faktör analizinde çıkan maddelerin faktör yüklerinin 0,3'un üzerinde olması gerektiği için veri setinde yapılan analiz neticesinde ölçeğe ilişkin bazı ifadeler çıkarılmıştır ve faktör matrisini yorumlamada anlamlılığın sağlanması için döndürme yapılmıştır. Döndürme sonucuna göre beş faktör aracılığı ile toplam açıklanan varyans % 63,906'dır ve ölçek sorularının içerdiği bilginin %63,906'sının beş faktör tarafından açıklandığını göstermektedir. 5 iterasyon sonucunda elde edilen faktör grupları Tablo-7' de gösterilmiştir.

Tablo-7: Beş Faktör Kişilik Özellikleri Ölçeğinin Son Faktör Analizi İterasyona Tabi Tutulmuş Öğeler Matrisi Tablosu

MADDELER	SORUMLULUK	UYUMLULUK	DIŞADÖNÜKLÜK	NEVROTİKLİK	AÇIKLIK
M-28	0,718				
M-3	0,717				
M-33	0,678				
M-13	0,594				
M-38	0,544				
M-23	0,549				
M-18	0,525				
M-8	0,505				
M-43	0,528				

MADDELER	SORUMLULUK	UYUMLULUK	DIŞADÖNÜKLÜK	NEVROTİKLİK	AÇIKLIK
M-22		0,509			
M-42		0,498			
M-32		0,495			
M-7		0,454			
M-12		0,539			
M-37		0,430			
M-17		0,527			
M-2		0,341			
M-27		0,329			
M-21			0,406		
M-6			0,556		
M-1			0,635		
M-26			0,427		
M-36			0,329		
M-31			0,372		
M-11			0,331		
M-16			0,362		
M-4				0,638	
M-39				0,655	
M-9				0,562	
M-34				0,563	
M-14				0,610	
M-24				0,642	
M-5					0,634
M-10					0,447
M-15					0,486
M-20					0,593
M-40					0,380
M-41					0,734
M-35					0,521
M-25					0,642
M-44					0,671
M-30					0,684

4.4. Regresyon Analizleri

Sorumluluk boyutu ile astrolojideki üçlü burçların etkilerinin ilgili regresyon analizi sonuçlarına yer verilen Tablo-8' de modelin anlamlılığını gösteren F değerinin 23,163 olması modelin 0,01 düzeyinde anlamlı olduğunu göstermektedir. Üçlü burçlar ile sorumluluk boyutu arasındaki regresyon analizinde R değeri 0,683'dür. Bağımlı değişkendeki değişimin, bağımsız değişkenler tarafından ne kadar açıklanabildiğini gösteren bir ölçü olan R² değeri ise 0,466 olarak bulunmuştur. Buna göre, sorumluluk boyutu, modeldeki üçlü burç bağımsız değişkenlerinin tümünü % 46,6 düzeyinde açıklayabilmektedir.

Tablo-8: Üçlü Burçlar ile Sorumluluk Boyutu Arasındaki İlişkiyi İnceleyen Regresyon Analizi

BAĞIMSIZ DEĞİŞKEN (ÜÇLÜ BURÇLAR)	BAĞIMLI DEĞİŞKEN (SORUMLULUK BOYUTU)		
	β	T	P
ATEŞ	0,380	2,489**	0,017**
TOPRAK	0,075	0,735	0,093
HAVA	0,196	0,689	0,152
SU	-0,137	-0,653	0,342
F	23,163**		
R	0,683		
R ²	0,466		

** değer 0,01 düzeyinde anlamlıdır.

Modeldeki bağımsız değişken olan astrolojik üçlü burçlardan ateş grubu ile sorumluluk boyutu arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Bu üçlü burç gruplarından sadece ateş grubu ile sorumluluk boyutu arasında $p=0,017$ ile pozitif ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Ateş grubunu oluşturan koç, aslan ve yay burcundaki bireylerin temel özellikleri coşkulu, hevesli, güçlü, dürüst, sorumluluk sahibi ve kendilerine olan inançlarının yüksek olmasıdır. Bu özelliklerinden dolayı bu gruptaki bireylerin sorumluluk düzeyleri diğer burç gruplarına göre daha yüksek bulunmuştur. Diğer bağımsız değişkenler ile sorumluluk boyutu arasında herhangi bir ilişki bulunamamıştır. Bu nedenle elde edilen bulgu sonucunda ateş grubuna (Koç, Aslan, Yay) giren bireylerin sorumluluk boyutu diğer kişilik boyutlarına göre daha yüksektir.

Uyumluluk boyutu ile astrolojideki üçlü burçların etkilerinin ilgili regresyon analizi sonuçlarına yer verilen Tablo-9' da modelin anlamlılığını gösteren F değerinin 18,012 olması modelin 0,01 düzeyinde anlamlı olduğunu göstermektedir. Üçlü burçlar ile uyumluluk boyutu arasındaki regresyon analizinde R değeri 0,553'dür. Bağımlı değişkendeki değişimin, bağımsız değişkenler tarafından ne kadar tanımlanabildiğini gösteren bir ölçü olan R² değeri ise 0,306 olarak bulunmuştur. Buna göre, uyumluluk boyutu, modeldeki üçlü burç bağımsız değişkenlerinin tümünü % 30,6 düzeyinde açıklayabilmektedir.

Tablo-9: Üçlü Burçlar ile Uyumluluk Boyutu Arasındaki İlişkiyi İnceleyen Regresyon Analizi

BAĞIMSIZ DEĞİŞKEN (ÜÇLÜ BURÇLAR)	BAĞIMLI DEĞİŞKEN (UYUMLULUK BOYUTU)		
	β	T	P
ATEŞ	0,063	0,630	0,278
TOPRAK	0,015	0,540	0,327
HAVA	0,153	0,438	0,089
SU	0,73	2,490**	0,009**
F	18,012**		
R	0,553		
R ²	0,306		

** değer 0,01 düzeyinde anlamlıdır.

Modeldeki bağımsız değişken olan astrolojik üçlü burçlardan su grubu ile uyumluluk boyutu arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Bu üçlü burç gruplarından sadece su grubu ile uyumluluk boyutu arasında $p=0,009$ ile pozitif ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Su grubunu oluşturan akrep, yengeç ve balık burcundaki bireylerin temel özellikleri koruyucu, gizemli, duygusal, kolay incinen, duyarlı, uyumlu, pasif, bağımlı, hassas, uysal ve alingan olmalarıdır. Bu özelliklerinden dolayı bu gruptaki bireylerin uyumluluk düzeyleri diğer burç gruplarına göre daha yüksek bulunmuştur. Ateş, toprak ve hava grubundaki bireylerin özellikleri ile uyumluluk boyutu arasında herhangi bir ilişki bulunamamıştır. Bu nedenle elde edilen bulgu sonucunda su grubuna (Akrep, Yengeç, Balık) giren bireylerin uyumluluk boyutu diğer kişilik boyutlarına göre daha yüksektir.

Tablo-10: Üçlü Burçlar ile Dışadönüklük Boyutu Arasındaki İlişkiyi İnceleyen Regresyon Analizi

BAĞIMSIZ DEĞİŞKEN (ÜÇLÜ BURÇLAR)	BAĞIMLI DEĞİŞKEN (DIŞADÖNÜKLÜK BOYUTU)		
	β	T	P
ATEŞ	-0,151	-0,693	0,228
TOPRAK	0,089	0,625	0,071
HAVA	0,394	2,521**	0,012**
SU	0,183	0,729	0,131
F	24,185**		
R	0,773		
R ²	0,598		

** değer 0,01 düzeyinde anlamlıdır.

Dışadönüklük boyutu ile astrolojideki üçlü burçların etkilerinin ilgili regresyon analizi sonuçlarına yer verilen Tablo-10' da modelin anlamlılığını gösteren F değerinin 24,185 olması modelin 0,01 düzeyinde anlamlı olduğunu göstermektedir. Üçlü burçlar ile dışadönüklük boyutu arasındaki regresyon analizinde R değeri 0,773'dür. R² değeri ise 0,598 olarak bulunmuştur. Buna göre, dışadönüklük boyutu, modeldeki üçlü burç bağımsız değişkenlerinin tümünü % 59,8 düzeyinde açıklayabilmektedir.

Modeldeki bağımsız değişken olan astrolojik üçlü burçlardan hava grubu ile dışadönüklük boyutu arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Bu üçlü burç gruplarından hava grubu ile uyumluluk boyutu arasında p=0,012 ile anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Hava grubunu oluşturan ikizler, terazi ve kova burcundaki bireylerin temel özellikleri konuşkan, soru soran, nesnel, gözlemci, fikir alışverişini seven ve entellektüeliktir. Bu özelliklerinden dolayı bu gruptaki bireylerin dışadönüklük düzeyleri diğer burç gruplarına göre daha yüksek bulunmuştur. Ateş, toprak ve su grubundaki bireylerin özellikleri ile dışadönüklük boyutu arasında herhangi bir ilişki bulunamamıştır. Bu nedenle elde edilen sonuca göre hava grubuna (İkizler, Terazi, Kova) giren bireylerin dışadönüklük boyutu diğer kişilik boyutlarına göre daha yüksektir.

Tablo-11: Üçlü Burçlar ile Nevrotiklik Boyutu Arasındaki İlişkiyi İnceleyen Regresyon Analizi

BAĞIMSIZ DEĞİŞKEN (ÜÇLÜ BURÇLAR)	BAĞIMLI DEĞİŞKEN (NEVROTİKLİK BOYUTU)		
	β	T	P
ATEŞ	0,116	0,535	0,215
TOPRAK	0,200	0,862	0,372
HAVA	0,143	0,485	0,187
SU	0,061	0,518	0,229
F	13,55		
R	0,350		
R ²	0,123		

Tablo-11'de üçlü burç grupları ile nevroitiklik boyutuna ilişkin regresyon analizi sonuçlarına yer verilmiştir. Üçlü burç grupları ile nevroitiklik boyutu arasında herhangi bir ilişki bulunamamıştır.

Tablo-12: Üçlü Burçlar ile Açıklık Boyutu Arasındaki İlişkiyi İnceleyen Regresyon Analizi

BAĞIMSIZ DEĞİŞKEN (ÜÇLÜ BURÇLAR)	BAĞIMLI DEĞİŞKEN (AÇIKLIK BOYUTU)		
	β	T	P
ATEŞ	-0,163	-0,681	0,217
TOPRAK	0,075	0,611	0,062
HAVA	0,394	2,519**	0,015**
SU	0,190	0,699	0,130
F	24,358**		
R	0,670		
R ²	0,449		

** değer 0,01 düzeyinde anlamlıdır.

Açıklık boyutu ile astrolojideki elementler grubundaki burçların etkilerinin ilgili regresyon analizi sonuçlarına yer verilen Tablo-12' de modelin anlamlılığını gösteren F değerinin 24,358 olması modelin 0,01 düzeyinde anlamlı olduğunu göstermektedir. Element burçları ile açıklık boyutu arasındaki regresyon analizinde R değeri 0,670'dir. Bağımlı değişkendeki değişimin, bağımsız değişkenler tarafından ne kadar açıklanabildiğini gösteren bir ölçü olan R² değeri ise 0,449 olarak bulunmuştur. Buna göre, açıklık boyutu, modeldeki üçlü burç bağımsız değişkenlerinin tümünü %44,9 düzeyinde açıklayabilmektedir.

Modeldeki bağımsız değişken olan astrolojik element burçlardan hava grubu ile açıklık boyutu arasında p=0,015 anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Hava grubunu oluşturan ikizler, terazi ve kova burcundaki bireylerin temel özellikleri entellektüel, kararsız, konuşkan, gözlemci, fikir alışverişini seven, mesafeli, soru soran ve nesnelardir. Bu özelliklerinden dolayı bu gruptaki bireylerin açıklık düzeyleri diğer burç gruplarına göre daha yüksek bulunmuştur. Ateş, toprak ve su grubundaki bireylerin özellikleri ile açıklık boyutu arasında herhangi bir ilişki bulunamamıştır. Bu nedenle elde edilen sonuca göre hava grubuna (İkizler, Terazi, Kova) giren bireylerin açıklık boyutu diğer kişilik boyutlarına göre daha yüksektir.

5. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Kişiyeye özgü belirgin özellikler olarak tanımlanan kişiliğin, kişiden kişiye farklılık göstermesiyle birlikte, bu farklılaşmanın ayrıca ileriki dönemlerde toplum tarafından belirlenen genellenebilir özellikleri de içerdiği bilinmektedir. İnsan kişiliği ile ilgili yapılan çalışmalardan biri de beş faktör kişilik modelidir.

Bu çalışmada, beş faktör kişilik modeli ile bireylerin kişilik özellikleri belirlenmiştir. Belirlenen kişilik özellikleri üzerinde bireylerin astrolojik kişilikleri arasındaki ilişki analiz edilmiştir. Astroloji, kişilerin doğum anındaki gezegenlerin konumlarına göre bireysel gelişim aşamalarında etkisinin olabileceği ile ilgilenmektedir. Astroloji kişilere ilk olarak temel özellikleri belirlenmiş ve kabul edilmeye oldukça müsait hazır kimlikler sunmaktadır. Astroloji ile iletişim kurulan insanların kişiliği ve karakteri saptanabilir, diğer insanların ne hissettiği, ne düşündüğü ve nasıl davrandığı daha iyi anlaşılabilir. Çünkü insanların, bireylerin karakterlerine ve kişilik farklılıklarına göre daha hoşgörülü davranmalarına neden olur. Bu nedenle bu çalışmada çeşitli istatistiksel teknikler kullanılarak, bireylerin kişilik özellikleri ve astrolojik kişilikleri arasındaki ilişki durumu incelenmiştir.

Yapılan analizler sonucunda burçlar ile kişilik özellikleri arasında ilişki olduğu, ateş grubunu oluşturan Koç, Aslan ve Yay burcundan olan bireylerin daha fazla sorumluluk boyutunu gösterdikleri görülmektedir. Su grubunu oluşturan Akrep, Yengeç ve Balık burcundaki bireylerin ise uyumluluk boyutları yüksektir. Hava grubundaki İkizler, Terazi ve Kova burcu bireyleri ile dışadönüklük ve açıklık boyutları arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki vardır. Ateş, toprak, hava ve su grubundaki bireyler ile nevroitiklik arasında ise herhangi bir ilişki bulunamamıştır.

Bu çalışmanın sonuçlarına göre, astroloji ile kişilik özellikleri arasında istatistiksel bir yaklaşımla sonuç elde edilebileceği görülmüştür. Fakat bu çalışmanın geniş bir kitleyi kapsamadığı ve uygulanan kesimden kaynaklı sonuçların bu şekilde elde edilmiş olma ihtimalini de unutmamak gerekmektedir. Ayrıca çalışmada, kişiliği oluşturan faktörler olan biyolojik, sosyal ve kültürel faktörler için cinsiyet, sosyal yapı ve statü için eğitim durumu, sosyal ve kültürel faktör için ise yaş değişkenleri kullanılmıştır. Bu nedenle demografik özelliklerin de sonuçları etkileyebileceği unutulmamalıdır.

Yükselen burç doğum zamanında ufukta neyin yükseldiğine bakılarak belirlenir ve bireyin fiziksel bedenini etkiler. Ayrıca bireyin güneş burcu karakteristiklerini güçlendirip zayıflatabilir (Mitchell,1995:52). Yükselen burçlar bir kişinin doğum saatine göre belirlenir ve kişilerin kendi burçlarından daha farklı bir konumdadır ve yükselen burçlar ve doğum anında gezegenlerin konumları da bilindiği zaman kişiler hakkında daha fazla bilgi sahibi olunabilir (Mayo vd., 1978; 232). Kişilerin normal burçlarında yer almayan ve anlam veremedikleri özellikleri yükselen burç özellikleri sayesinde anlam kazanmış olur (Yıldız,2014: 134). Bu nedenle diğer çalışmalarda yükselen burçlar ile kişiliğin alt boyutları arasında ilişki olup olmadığı incelenebilir.

Dörtlü burçlar olan kardinal (Koç, Terazi, Yengeç, Oğlak), sabit (Boğa, Aslan, Akrep, Kova) ve değişken (İkizler, Başak, Yay, Balık) burç grupları ve aynı zamanda yükselen dörtlü burç grupları ile kişilik boyutları arasında ilişki olup olmadığı da incelenebilir.

KAYNAKÇA

- APAYDIN, H, (2002). Burçların Dini Tutum ve Davranışlarla İlişkisi, *Din Bilimleri Akademik Araştırma Dergisi*, 2 (3), s:183-206.
- AKISKAL H.S, HIRSCHFELD, M.A, YEREVANIAN, B.I (1983) The relationship of personality to affective disorders. *Arch Gen Psychiatry*, 40: 801-810.
- ARKAR, H., AKDEDE, B, AKVARDAR, Y, ÖZERDEM, A, SORİAS, O, TUNCA, Z, ALKIN, T, CİMİLLİ, C, ŞAFAK, C, ŞAHİN, S, SARI, Ö. (2005). Mizaç Ve Karakter Envanterinin Türkçe Formunun Faktör Yapısı, Geçerlik ve Güvenilirliği, *Türk Psikiyatri Dergisi*, 16(3), s:190-204.
- BONO, J. E, BOLES, T. L, JUDGE, T. A and LAUVER, K. J, (2002). The Role Of Personality In Task And RelationShip Conflict. *Journal Of Personality*, 70 (3), s: 1311-1344.
- BOVEE, C. I, HOUSTON, M. J. and THİLL, J. V. (1995). *Marketing Second Edition*, Mcgraw Hill, s:122.
- CLONİNGER, C. R, (1987). A Systematic Method For Clinical Description And Classification Of Personality Variants: A proposal, *Archives Of General Psychiatry*, 44(6), s:573-588.
- CLONİNGER, C.R, SURAKIC, D. M. and PRZYBECK, T. R, (1993). A Psychobiological Model Of Temperament And Character, *Archives Of General Psychioury*, 50 (12), s:975-996.
- COSTA, P. T. & McCrae, R. R. (2000). Revised NEO Personality Inventory, *Psychological Assessment Resources*,
- DENİZ, E, (2011). Karar Verme Stilleri ve Beş Faktör Kişilik Özelliklerinin Bağlanma Stilleri Açısından İncelenmesi, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 11(1), s:97-113.
- EYSENCK, H, (1982). *Astrology: Science or Superstition*, St Martin Press, New York, NY.
- EYSENCK, H. J.& NİAS, D. K. B. (1983). *Astrology: Science or Superstition*, St Martins Press, New York, NY.
- FOURIE, D., (1984). Self-Attribution Theory And The Sun-Sign. *Journal Of Social Psychology*, 122, s:121-126.
- FUZEAU-BRAESCH, S. (1992). An Empirical Study Of An Astrological Hypothesis In A Twin Population, *Personality and Individual Differences*, 13(10), s:1135-1144.
- HAMILTON, M. (2001). Who Believes In Astrology? Effect Of Favorableness Of Astrologically Derived Personality Descriptions On Acceptance of Astrology, *Personality And Individual Differences*, 31, s:895-902.
- HOFFEDITZ, E. L. (1934). Family Resemblances In Personality Traits, *The Journal Of Personal Psychology*, 5(2), s: 214-227.
- HOUGMAN. (2001). The Structure, Measurement, Validity and Use Of Personality Variables In Industrial Work And Organizational Psychology. In: *Handbook of Industrial Work and Organizational Psychology*. London, Sage Publication. s:233-277.
- JOHN, O. P. & SRIVASTAVA, S. (1999). The Big Five Trait Taxonomy: History, Measurement and Theoretical Perspectives. L.A. Pervin & O. P. Johns (Ed.), *Handbook Of Personality: Theory And Research*, NewYork: Guilford Press, s:102-138.
- JUNG, C. G. (1961). The Theory of Psychoanalysis, *Collected Works*, Vol. 4. Princeton: Princeton University Press.
- KANEKAR, S. & MUKHERJEE, S.(1972). Intelligence, Extraversion And Neuroticism In Relation To Season Of Birth. *Journal of Social Psychology*, 86, s:309-310.
- KRENTSCHMER, E. (1954). Heredity And Constitution In Aetiology of Psychic Disorders, *British Medical Journal*, 2. S:399-403.

- KWAK, H., JAJU, A. & ZINKHAN, G.M. (2000). Astrology: Its Influence on Consumer's Buying Patterns and Consumer's Evaluations of Product and Services, University of Georgia. *Developments In Marketing Science*, cilt:23, s:94-98.
- MAYO, J, WHITE, O, EYSENCK, H. J. (1978). An Empirical Study Of The Relation Between Astrological Factors And Personality. *Journal Of Social Psychology*, 105, s:229-236.
- MCCRAE, R. R.& COSTA, P. T. (1991). Adding Liebe und Arbeit: The Full Five- Factor Model and Well-Being, *Personality and Social Psychology*, Bulletin, 17, s:227-232.
- MITCHELL, V. W. (1995). Using Astrology In Market Segmentation, *In Journal Of Consumer Marketing*, 14(2), s:48-57.
- MITCHELL, V. W. & HAGGETT, S. (1997). Sun-Sign Astrology In Market Segmentation: An Empirical Investigation, *Journal of Consumer Marketing*, 14 (2), s:113-131.
- MOORE, P. (2002). *Philip's Astronomy Encyclopedia*, London.
- NETTLE, D. (2007). *Personality: What Makes You The Way You Are*, Oxford University Press, Oxford.
- ÖTKEN, A. B. ve CENKCI, T., (2013). Beş Faktör Kişilik Modeli ve Örgütsel Muhalefet Arasındaki İlişki Üzerine Bir Araştırma, *Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, s:41-51.
- PARLAK, Ö. ve SAZKAYA, M. K. (2018). Beş Faktör Kişilik Özelliklerinin İş Yaşamında Yalnızlık Üzerine Etkisinin İncelenmesi, *Ordu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 8(1), s:149-165.
- PATRICK, H. A. (2010). Personality Traits In Relation To Job Satisfaction Of Management Educators, *Asian Journal Management Research*, 1(1), s:239-249.
- PENKE, L., DENISSEN, J.J.A. & MILLER G. F. (2007). The Evolutionary Genetics Of Personality, *European Journal Of Personality, Eur, J. Pers*, Vol:21, s:549-587.
- PERRY, S. R. (2003). Big Five Personality Traits And Work Drive As Predictors Of Adolescent Academic Performance, *The University Of Tennessee*, Phd Dissertation, Knoxville, Umi, s:9.
- PETROVAY, D. W. (2008). Personality Characteristics, Career Awareness And Job Expectations Of New Teachers Of Students With Visual İmpairments, *A Dissertation Submitted To The Faculty Of The Department Of Special Education Rehabilitation And School Psychology, The University Of Arizona*, s:20.
- PIHL, R. O. & CARON, M., (1980). The Relationship Between Geographic Mobility, Adjustment And Personality, *Journal Of Clinical Psychology*, 36(1), s:190-194.
- RHEE, E, ULEMAN, J. S, LEE, H. K. & ROMAN, R. J. (1995). Spontaneous Self-Descriptions and Ethnic Identities In Individualistic and Collectivistic Cultures. *Journal Of Personality and Social Psychology*, 69, s:142-152.
- ROACH, P.D. (2006). Evolutionary Theory And Birth Order Effects On Big Five Personality Traits Among The Shuar Of Amazonian Ecuador: The First Cross- Cultural Test, *Doctorate Dissertation, University Of Oregon, Oregon*.
- ROBBINS, S. P.& JUDGE, T. A. (2011). *Gedrag in Organisaties, Nederlandstalig*: Pearson Education.
- SCHOBER, B. (2001). Implicit Personality Theories About The Stability Of Behaviour And Aspects Of Volitional Behaviour Control- Necessary Exponsons Of Carol Dweck's Motivation Process Model? *Psychologische Beitrage*, 43(1), s:77-92.
- SHAUGHNESSY, M. F, NEELY, R, MANZ, A. & NYSTUL, M. (1990). Effects Of Birth Order, Sex and Astrological Sign On Personality. *Psychological Reports*, 66(1), s:272-274.
- SNYDER, C. R. (1974). Why Horoscopes Are True: The Effects Of Specificity On Acceptance Of Astrological Interpretations, *Journal Of Clinical Psychology*, Vol:30, s:577-580.

- SOMER, O.& GOLDBERG, L. R., (1999). The Structure Of Turkish Trait- Descriptive Adjectives. *J Pers Soc Psychol.* 76(3) , s:431-500.
- TATLILIOĞLU, K. (2013). Beş Faktör Kişilik Kuramı Bağlamında Kişilik Kavramına Genel Bir Bakış, *Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(3) Sayı:6, s:127-146.
- TEDLOCK, B., (2001). Divination As A Way Of Knowing: Embodiment, Visualisation, Narrative And Intepretation. London: *Routledge Journals*, s:189-197.
- THOMAS, M. M. (2005). A Correlational Study Between The Mmpı-2, Psy-5 And The 16 pf Global Factors, Azusa Pacific, University, *Phd Dissertation*, California, Umi, s:26.
- TOMMASEL, A, CORBELLINI, A, GODOY, D. & SCHIAFFINO, S., (2015). Exploring The Role Of Personality Traits In Followee Recommendation. *Online Information Review*, 39(6), s:812-830
- DÜZTEPE, T. (2005). Popüler Kültür Ürünü Olarak Gazetelerin Astroloji Köşelerinin Değerlendirilmesi, Ankara Üniversitesi, *Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gazetecilik Anabilim Dalı*, Ankara.
- VAN ROOIJ, J. J. F. (1994). Introversion- Extroversion: Astrology Versus Psychology, Personality and Individual Differences, 16(6), s:985-988.
- WHITWORTH, B. S. (2008). Is There A Relationship Between Personality Type And Preferred Conflict-Handling Styles? An Exploratory Study Of Registered Nurses In Southern Mississippi, *Journal Of Nursing Management*, 16, s:921-932.
- YETKİN, B. (2016). Yıldızların Altında İktidar Savaşı: Hegemonyanın ve Kimliğin İnşası, *Akdeniz İletişim Dergisi*, sayı:25 s:34-63.
- YILDIZ, T. (2014). Uygulamalı Halk Bilimi Bağlamında Günlük Burç Yorumları ve Kimlik Tasarımı, *Milli Folklor Dergisi*, 26 (104), s:128-137.